

Bryssel, 5. joulukuuta 2025
(OR. en)

16230/25

ECOFIN 1660
UEM 614
ECB
EIB

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Vakaus- ja kasvusopimuksen täytäntöönpanoa koskevat vaatimukset (käytännesäännöt)

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena vakaus- ja kasvusopimuksen täytäntöönpanoa koskevat vaatimukset (nk. käytännesäännöt).

Vakaus- ja kasvusopimuksen täytäntöönpanoa koskevat vaatimukset

Sisältö

JOHDANTO	3
1. Yksi operatiivinen indikaattori – nettomenoindikaattorin määritelmä.....	6
2. Keskipitkän aikavälin suunnitelmiin sisältyvien uudistusten ja investointien arviointi.....	10
3. Valvontatilin toiminta.....	16
4. Keskipitkän aikavälin suunnitelmien tarkistaminen.....	20
5. Korjaava osio – liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn toiminta ja tuloksellisten toimien arviointi.....	23

JOHDANTO

Tämä lausunto korvaa talous- ja rahoituskomitean (TRK) 15. toukokuuta 2017 antaman lausunnon vakaus- ja kasvusopimuksen täytäntöönpanoa koskevista vaatimuksista sekä vakaus- ja lähentymisohjelmien muotoa ja sisältöä koskevista ohjeista. Talous- ja rahoituskomitea hyväksyi uuden lausunnon 1. joulukuuta 2025.

Vakaus- ja kasvusopimus tuli täysimääräisesti voimaan 1. tammikuuta 1999, ja se sisältää sääntöihin perustuvan kehyksen, jossa on sekä ennaltaehkäiseviä että korjaavia osatekijöitä. Vakaus- ja kasvusopimuksen muodostivat alun perin julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7. heinäkuuta 1997 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1466/97, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1467/97 ja vakaus- ja kasvusopimuksesta 17. kesäkuuta 1997 annettu päätöslauselma.

Asetuksia (EY) N:o 1466/97 ja (EY) N:o 1467/97 muutettiin 27. kesäkuuta 2005 asetuksilla (EY) N:o 1055/05 ja (EY) N:o 1056/05. Asetuksia (EY) N:o 1466/97 ja (EY) N:o 1467/97 muutettiin edelleen 16. marraskuuta 2011 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1175/2011 ja 8. marraskuuta 2011 annetulla neuvoston asetuksella (EU) N:o 1177/2011, ja niitä täydennettiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1173/2011, jolla vakaus- ja kasvusopimukseen lisättiin euroalueen jäsenvaltioita koskevat tehokkaat täytäntöönpanomekanismit. Neuvosto hyväksyi 8. marraskuuta 2011 myös jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin (EU) 2011/85, joka ei ole osa vakaus- ja kasvusopimusta mutta on keskeisessä asemassa sen tavoitteiden saavuttamisessa.

Asetus N:o 1466/97 kumottiin 29. huhtikuuta 2024 asetuksella (EU) 2024/1263¹, jolla uudistettiin merkittävästi talouspolitiikan tuloksellista yhteensovittamista ja julkisen talouden valvontaa. Monenvälinen valvonta perustuu uuden talouden ohjausjärjestelmän puitteissa jäsenvaltioiden laatimiin keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisiin suunnitelmiin. Asetuksessa (EU) 2024/1263 vahvistetaan yksityiskohtaiset säännökset suunnitelmien sisällöstä, toimittamisesta, arvioinnista, hyväksymisestä ja seurannasta, jotta voidaan edistää tervettä ja kestävästä julkisesta taloudesta ja kestävästä ja osallistavasta kasvusta sekä resilienssiä muun muassa unionin yhteisiä painopisteitä edistävien uudistusten ja investointien avulla ja ehkäistä liiallisen julkisen talouden alijäämän syntyminen. Asetuksella (EU) 2024/1264, joka annettiin 29. huhtikuuta 2024, muutettiin asetusta N:o 1467/97 liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon mukauttamiseksi uuteen talouden ohjausjärjestelmään. Neuvosto hyväksyi samana päivänä myös direktiivin 2024/1265 jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin 2011/85/EU muuttamisesta. Kuten asetuksessa (EU) 2024/1263 edellytetään, komissio antoi tiedonannon², jossa annetaan jäsenvaltioille ohjeistusta keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisiin suunnitelmiin ja vuotuisiin edistymisraportteihin liittyvistä tietovaatimuksista.

Lainsäädäntö sisältää jo yksityiskohtaisia säännöksiä ja vaatimuksia, joilla varmistetaan uuden talouden ohjausjärjestelmän täytäntöönpano. Näin ollen tässä lausunnossa vältetään päällekkäisyydet asetuksissa jo kodifioitujen näkökohtien kanssa ja selvennetään ainoastaan niitä seikkoja, joiden osalta lisätäsmennysten katsottiin olevan tarpeen. Lausuntoa voidaan päivittää myöhemmin, mikäli jotkin lisäseikat vielä tarvitsevat täsmennyksiä ohjausjärjestelmän täytäntöönpanon aikana.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta (EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj/eng>).

² Ohjeet jäsenvaltioille keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisia suunnitelmia ja vuotuisia edistymisraportteja koskevista tietovaatimuksista, EUVL C/2024/3975 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52024XC03975>.

Jäsenvaltiot, komissio ja neuvosto ovat sitoutuneet hoitamaan omat vastuunsa ja soveltamaan perussopimusta ja vakaus- ja kasvusopimusta tehokkaasti ja ajallaan. Koska vertaistuella ja vertaispaineella on olennainen rooli vakaus- ja kasvusopimuksessa, neuvoston ja komission odotetaan perustelevan ja julkaisevan kantansa ja päätöksensä kaikissa vakaus- ja kasvusopimusta koskevan menettelyn asiaankuuluvissa vaiheissa, myös käymällä taloudellista vuoropuhelua Euroopan parlamentin kanssa tarvittaessa. Neuvoston odotetaan yleensä noudattavan komission suosituksia ja ehdotuksia tai selittävän kantansa julkisesti. Jäsenvaltioiden odotetaan ottavan huomioon neuvoston ja komission ohjeet ja suositukset erityisesti silloin, kun ne valmistelevat talousarvioitaan, ja ottavan asianmukaisesti kansalliset parlamentit mukaan EU-menettelyihin kansalliset parlamentaariset ja talousarviomenettelyt huomioon ottaen.

1. YKSI OPERATIIVINEN INDIKAATTORI – NETTOMENOINDIKAATTORIN MÄÄRITELMÄ

Unionin talouden ohjausjärjestelmässä käytetään kunkin jäsenvaltion vuotuisen julkisen talouden valvonnassa yhtä operatiivista indikaattoria, joka on ankkuroitu velkakestävyyteen. Tämä indikaattori perustuu kansallisesti rahoitettuihin nettomääräisiin perusmenoihin. Tässä käytännesääntöjen luvussa vahvistetaan nettomääräisten perusmenojen määritelmä ja se, miten nettomenojen aggregaatti lasketaan käytännössä, sekä käytetyt tietolähteet. Siinä käsitellään myös unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuviin menoihin liittyvien yleisiä säännösten täytäntöönpanoa ja selvennetään, miksi keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisissa suunnitelmissa on määritettävä perusvuosi.

Nettomenopolku ja nettomenojen aggregaatti

Nettomenopolulla tarkoitetaan jäsenvaltion nettomenojen monivuotista kehitysuraa. Viiteurien ja keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisten suunnitelmien nettomenopolut esitetään nimellismääräisten nettomenojen vuotuisena ja kumulatiivisena kasvuvauhtina. Monivuotisten nettomenojen enimmäiskasvuvauhtien olisi oltava asetuksen (EU) 2024/1263 vaatimusten mukaisia, ja ne hyväksytään neuvoston suosituksessa. On tärkeää huomata, että yhden operatiivisen indikaattorin periaatteen mukaisesti jäsenvaltioita arvioidaan suhteessa nettomenojen kasvuvauhteihin, jotka on asetettu ennalta ehkäisevän osion mukaisen suunnitelman hyväksymistä koskevassa suosituksessa tai talouden ohjausjärjestelmän korjaavan osion mukaisessa, SEUT 126 artiklan 7 kohdan nojalla annetussa suosituksessa.

Kuten asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklassa todetaan, nettomenojen aggregaatilla tarkoitetaan julkisia menoja ilman korkomenoja, harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja sekä työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

Nettomenojen aggregaatin osatekijät, joita käytetään jälkikäteen arvioitaessa vaatimusten noudattamista talouden ohjausjärjestelmän täytäntöönpanon yhteydessä, ovat peräisin useista lähteistä. Kokonaismenojen, korkomenojen ja täysin EU:n rahastoista saatavilla tuloilla rahoitettavien menojen osalta käytetään Eurostatin julkista taloutta koskevia toteutumätietoja. Finanssipoliittisten toimenpiteiden, kuten harkinnanvaraisten tulopuolen toimenpiteiden ja kertaluonteisten tulojen ja menojen, vaikutusten tunnistamiseksi ja kirjaamiseksi komissio säilyttää nykyisen vakiintuneen kehyksen ja varmistaa samalla edelleen avoimen vuoropuhelun jäsenvaltioiden kanssa toimenpiteiden vaikutuksia koskevien arvioiden eroista.³ Komissio laskee työttömyysmenojen suhdanteista johtuvat osatekijät Eurostatin tietojen pohjalta ennalta sovittua menetelmää⁴ käyttäen jo voimassa olevien sääntöjen mukaisesti. Suhdanteesta johtuva työttömyysaste lasketaan kokonaistyöttömyysasteen ja työttömyyden tason, jolla palkkainflaatio ei kiihdy, eli NAWRU:n (arvioitu EUCAMin mukaan) erotuksena. Työttömyysmenojen suhdanteista johtuvat osatekijät lasketaan tämän jälkeen suhteellisena osuutena kaikista työttömyysetuusmenoista (COFOG:n tehtävä 10.5), sellaisina kuin Eurostat on ne vahvistanut ja julkaissut.

³ Menetelmä kuvaillaan julkista taloutta EMU:ssa vuonna 2024 koskevan raportin (*Report on Public Finances in EMU 2024*) finanssipoliittisten toimien määrittelyä ja kvantifiointia koskevassa osiossa ”The Definition and Quantification of Fiscal Policy Measures”, s. 61.

⁴ Työttömyysmenojen suhdanteista johtuvat osatekijät (UE_t^c) lasketaan edelleen seuraavasti:

$$UE_t^c = UE_t \frac{u_t - NAWRU_t}{u_t}$$

jossa UE_t merkitsee työttömyyden kokonaismenoja, u_t on työttömyysaste ja NAWRU on rakenteellinen työttömyysaste, jolla palkkainflaatio ei kiihdy. Jos työttömyyden kokonaismenoja ei ole saatavilla tietyltä vuodelta, ne arvioidaan seuraavasti:

$$UE_t = \left(\frac{UE_{t-1}}{N_{t-1}} \right) \cdot N_t$$

jossa $\frac{UE_{t-1}}{N_{t-1}}$ merkitsee viimeisimpiä saatavilla olevia tietoja työttömyysetuuksista henkilöä kohti ja N_t on työttömien lukumäärä.

Unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvat menot

Unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvat kansalliset menot koskevat niitä EU:n rahastoja, joihin sisältyy kansallista yhteisrahoitusta koskeva vaatimus, joka johtaa kansantalouden tilinpitoon kirjattuihin julkisyhteisöjen menoihin.⁵

Eurostat on ottanut käyttöön raportointijärjestelmän kansallisia yhteisrahoitusosuuksia varten. Ensimmäinen raportointikierron toteutettiin lokakuun 2024 julkista taloutta koskevan ilmoituksen aikana, ja uusista ja päivitetystä tiedoista on raportoitu kunkin vuoden kevään ja syksyn julkista taloutta koskevan ilmoituskierron aikana.⁶

Yksityisen sektorin antama kansallinen yhteisrahoitus ei ole merkityksellinen nettomenoindikaattorin ulkopuolelle jättämisen kannalta. Nettomenojen aggregaatista vähennettävien määrien kannalta merkityksellisen kansallisen yhteisrahoituksen määrä perustuu Eurostatin julkaisemiin ja validoimiin toteutumatietoihin. Ne rajoittuvat jäsenvaltioiden ja EU:n toimielinten välisissä asianmukaisissa sopimuksissa vahvistettuihin kansallisiin yhteisrahoitusvelvoitteisiin.

⁵ Näitä rahastoja ovat Euroopan aluekehitysrahasto, Euroopan sosiaalirahasto plus, koheesiorahasto, oikeudenmukaisen siirtymän rahasto, Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahasto, muut yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen rahastot, kuten turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto, sisäisen turvallisuuden rahasto, rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukiväline, Verkkojen Eurooppa -väline sekä Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto. Tätä rahastoluetteloa voidaan päivittää uusien monivuotisten rahoituskehysten hyväksymisen jälkeen.

⁶ Ennen kuin tällaisten tietojen keruuta ja toimittamista koskevasta kehyksestä sovittiin, jäsenvaltiot saivat käyttää arvioita (jotka perustuivat asiaankuuluvien säädösten vähimmäisvaatimuksiin).

Perusvuoden määrittäminen

Nettomenopolun määrittämiseksi suunnitelman kattamalle ajanjaksolle kasvuvauhdit olisi ankkuroitava viimeisimpiin saatavilla oleviin toteutumatietoihin. Useimmissa tapauksissa tämä tarkoittaa keskipitkän aikavälin suunnitelman toimittamisvuotta (T) edeltävää vuotta (T–1). Jos suunnitelma kuitenkin toimitetaan vuoden alussa (esimerkiksi vuoden T tammikuun ja maaliskuun välisenä aikana) ennen kuin Eurostat ja kansalliset tilastolaitokset ovat julkaisseet edellisvuoden (T–1) toteutumatiiedot, on tarpeen sitoa kumulatiiviset kasvuvauhdit vuoden T–2 tasolle ja tehdä tästä vuodesta perusvuosi. Mikäli suunnitelman arviointivaiheessa saataville tulee tuoreempia toteutumatiietoja, ne olisi otettava huomioon suunnitelman hyväksymistä koskevassa suosituksessa. Nettomenojen kasvu perusvuoteen nähden on sisällytetty neuvoston suositukseen nettomääräisten perusmenojen kumulatiivisissa kasvuvauhdeissa suunnitelman ensimmäisestä vuodesta alkaen.

2. KESKIPITKÄN AIKAVÄLIN SUUNNITELMIIN SISÄLTYVIEN UUDISTUSTEN JA INVESTOINTIEN ARVIOINTI

Asetuksen (EU) 2024/1263 mukaisesti kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisessa suunnitelmassa olisi selvennettävä kaikkien jäsenvaltioiden osalta, miten ne varmistavat sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamisen, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä yksilöityihin keskeisiin haasteisiin ja edistetään unionin yhteisiä painopisteitä. Asetuksessa (EU) 2024/1263 säädetään myös, että kaikkien jäsenvaltioiden olisi raportoitava vuotuisessa edistymisraportissa laajempien uudistusten ja investointien toteuttamisesta eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä.

Tässä luvussa muistutetaan yleisistä periaatteista, jotka koskevat tietovaatimuksia ja suunnitelmiin sisältyvistä uudistuksista ja investoinneista raportointia, mukaan lukien komission tekemän arvioinnin osalta.

Kansalliset keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat: uudistuksia ja investointeja koskevat tietovaatimukset

Kaikkia suunnitelmia koskevat vaatimukset

Kansallisessa keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisessa suunnitelmassa olisi selitettävä, miten jäsenvaltio varmistaa asiaankuuluvien uudistusten ja investointien toteuttamisen kestävä ja osallistavan kasvun ja resilienssin varmistamiseksi. Siinä olisi esitettävä uudistuksia ja investointeja, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson ja erityisesti maakohtaisten suositusten yhteydessä yksilöityihin keskeisiin haasteisiin.

Koska suunnitelmalla on merkitystä keskipitkän aikavälin finanssi- ja rakennepoliittisen suunnitelman täytäntöönpanon kannalta, siihen on sisällyttävä asianomaisen jäsenvaltion jo toteuttamien uudistusten ja investointien vaikutukset, kiinnittäen erityistä huomiota julkisen talouden kestävyteen kohdistuvaan vaikutukseen vankan ja tietoon perustuvan taloudellisen näytön perusteella. Suunnitelmassa olisi myös kuvattava, miten jäsenvaltio aikoo edistää unionin yhteisiä painopisteitä. Jäsenvaltiot voivat kansallisen omistajuuden hengessä vapaasti päättää suunnitelmiansa täsmällisestä muodosta ja yksityiskohtaisuudesta. Toimittaessaan tietoja uudistuksista ja investoinneista jäsenvaltioiden olisi varmistettava johdonmukaisuus käyttämällä asiaankuuluvia taulukoita⁷ esittääkseen yhteenvedon uudistuksista ja investoinneista.

Pidennetyн sopeutuskauden sisältäviä suunnitelmia koskevat vaatimukset

Pidennetyн sopeutuskauden sisältävissä suunnitelmissa olisi täsmennettävä keskeiset uudistukset ja investoinnit, joihin sopeutuskauden pidentäminen perustuu.

Sopeutuskauden pidentämisen perustana olevan uudistusten ja investointien kokonaisuuden olisi uskottavien ja varovaisten oletusten perusteella parannettava talouden kasvu- ja kestävyyspotentiaalia, tuettava julkisen talouden kestävyttä, käsiteltävä unionin yhteisiä painopisteitä ja eurooppalaisen ohjausjakson mukaisia asiaankuuluvia maakohtaisia suosituksia sekä säilytettävä kansallisesti rahoitettujen julkisten investointien⁸ suunniteltu kokonaistaso suunnitelman kattamalla ajanjaksolla vähintään yhtä korkeana kuin se oli keskimäärin suunnitelman toimittamista edeltävinä neljänä vuotena. Lisäksi kaikkien pidentämisen perustana olevien uudistusten ja investointien olisi oltava riittävän yksityiskohtaisia, etupainotteisia, aikasidonnaisia ja riittävän hyvin todennettavissa olevia, jotta komissio voi arvioida niitä, kukin uudistus olisi toteutettava kansallisen suunnitelman kattaman kauden aikana ja kunkin investoinnin toteuttamisessa olisi saavutettava merkittävää edistymistä sopeutuskauden päättymiseen mennessä.

Uudistus- ja investointisitoumusten kuvauksen olisi oltava selkeä ja tarvittaessa sisällettävä indikaattoreita, jotka mahdollistavat niiden toteutuksen arvioinnin ja seurannan. Indikaattoreiden valinnan olisi mahdollisuuksien mukaan mahdollistettava seuranta ja raportointi välttäen samalla liiallista hallinnollista taakkaa.

⁷ Komission vuonna 2024 antaman ohjeita sisältävän tiedonannon taulukot 8 ja 9.

⁸ Määritellään julkiseksi kiinteän pääoman bruttomuodostukseksi, pois lukien EU:n toimielinten avustuksilla rahoitettu kiinteän pääoman bruttomuodostus.

Suunnitelmassa olisi oltava tiedot sopeutuskauden pidentämisen perustana olevien uudistusten ja investointien odotetusta vaikutuksesta. Sopeutuskauden pidentämisen perustana olevan uudistusten ja investointien kokonaisuuden vaikutus kasvu- ja kestävyyspotentiaaliin ja julkisen talouden kestävyteen olisi mahdollisuuksien mukaan ilmaistava määrällisesti, ja käytetyt oletukset ja menetelmät olisi kuvattava selkeästi. Suunnitelmassa voitaisiin esittää määrällisesti ilmaistuna uudistusten ja investointien kokonaisuuden suorat ja välilliset vaikutukset julkiseen talouteen. Sen vaikutuksia arvioidaan toteutettujen toimenpiteiden kokonaisuuden tasolla.

Jäsenvaltioita kehoitetaan mahdollisuuksien mukaan kehittämään luotettavia menetelmiä uudistusten ja investointien vaikutusten arvioimiseksi. Jäsenvaltioita pyydetään myös vaihtamaan hyviä käytäntöjä asiaankuuluvissa neuvoston valmisteluelimissä sen varmistamiseksi, että samankaltaisten toimenpiteiden vaikutuksia tulkitaan johdonmukaisesti kaikissa jäsenvaltioissa samalla kun säilytetään kansallinen omistajuus.

Komission arviointi

Komissio tarkastelee, selitetäänkö kussakin suunnitelmassa, miten asianomainen jäsenvaltio varmistaa uudistusten ja investointien toteuttamisen asetuksen (EU) 2024/1263 16 artiklan mukaisesti. Komission arviointi perustuu asetuksessa säädettyihin kriteereihin, ja siinä noudatetaan avoimuuden ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteita kansallista omistajuutta kunnioittaen.

Sopeutuskauden pidentämistä koskevien suunnitelmien osalta komissio arvioi, täyttääkö sopeutuskauden pidentämisen perustana oleva uudistus- ja investointisitoumusten kokonaisuus yleisesti ottaen asetuksen (EU) 2024/1263 14 artiklan 2 kohdassa esitetyt kriteerit. Tätä varten komissio arvioi jäsenvaltion tekemän vaikutustenarvioinnin, mukaan lukien käytetyt oletukset ja menetelmät, uskottavuutta ja sitä, onko niillä myönteinen vaikutus kasvuun, resilienssiin ja julkisen talouden kestävyteen.

Jäsenvaltioiden määrälliset arviot arvioidaan joko sen perusteella, miten uskottavia ne ovat taloustieteellisessä kirjallisuudessa esitettyjen Kaldorin faktojen perusteella, tai komission omien määrällisten arvioiden perusteella, jos sellaisia on saatavilla ja ne ovat olennaisia. Komission olisi noudatettava avoimuusperiaatetta arvioinnissaan, joka koskee jäsenvaltion toimittamien uudistusten ja investointien vaikutusten uskottavuutta, mukaan lukien suunnitelmassa esitettyjen uudistusten ja investointien vaikutus julkiseen talouteen.

Asetuksen 14 artiklan 2 kohdassa sopeutuskauden pidentämisen perustana oleville uudistus- ja investointisitoumuksille vahvistettuja kriteereitä arvioidaan kuitenkin koko uudistus- ja investointisitoumusten kokonaisuuden osalta, eikä kunkin yksittäisen sitoumuksen tarvitse täyttää niitä.

Vuotuinen edistymisraportti: uudistusten ja investointien toteuttamisen tilanteesta raportointi

Vuotuisia edistymisraportteja koskevista raportointivaatimuksista säädetään asetuksen (EU) 2024/1263 21 artiklassa (ja niitä täsmennetään komission tiedonannossa). Jäsenvaltiot voivat vapaasti päättää vuotuisen edistymisraporttinsa täsmällisestä muodosta ja yksityiskohtaisuudesta edellyttäen, että raportti sisältää asetuksessa vaaditut tiedot tiedonannossa annettujen ohjeiden mukaisesti.

Vuotuisissa edistymisraporteissa ei tulisi tarkastella uudelleen keskipitkän aikavälin suunnitelmien keskeisiä politiikkasitoumuksia. Raportit ovat pohjimmiltaan taaksepäin suuntautuvia hallinnollisia ja faktapohjaisia asiakirjoja, mutta jäsenvaltiot voivat käyttää niitä myös uusien politiikka-aloitteiden julkistamiseen erityisesti rakenneuudistusten ja investointien osalta.

Raportoinnissa tulisi keskittyä toimenpiteisiin, joiden osalta on toteutettu uusia politiikkatoimia viimeisimmän vuotuisen edistymisraportin toimittamisen jälkeen, jotta vältetään aiemmin raportoitua kehitystä koskevien tietojen toistaminen. Viivästysten, mukautusten tai toteuttamatta jäämisen tapauksessa raportissa tulisi selostaa myös pääasialliset syyt sekä miten jäsenvaltio aikoo saavuttaa tavoitteet, joihin uudistuksilla ja investoinneilla pyritään.

Kaikkien jäsenvaltioiden olisi raportoitava makrotaloudellisesta ja ulkoisesta kehityksestä suunnitelman toteuttamisen aikana käyttäen uusimpia saatavilla olevia ennusteita sekä julkisen talouden ennusteita, harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä ja kertaluonteisia toimenpiteitä, jotka ovat vaikuttaneet julkisen talouden tuloksiin ja ennusteisiin.

Vuotuisessa edistymisraportissa olisi raportoitava sellaisten politiikkatoimien toteuttamisesta, joilla toteutetaan maakohtaisia suosituksia, unionin yhteisiä painopisteitä ja erityisesti keskipitkän aikavälin suunnitelmaan sisältyviä uudistuksia ja investointeja. Niiden jäsenvaltioiden, joiden sopeutuskautta on pidennetty enintään seitsemään vuoteen, tulisi vuotuisissa edistymisraporteissa raportoida neuvoston suosituksessa lueteltujen pidentämisen perustana olevien uudistus- ja investointisitoumusten toteuttamisesta.

Maakohtaisten suositusten toteuttamista koskevan raportoinnin olisi perustuttava CeSaR-alustalla toimitettuihin tietoihin päällekkäisyyksien ja hallinnollisen taakan välttämiseksi. Lisäksi vuotuisen edistymisraporttiin olisi sisällyttävä maakohtaisiin suosituksiin vastaamisen keskeiset osatekijät ja asiaankuuluvat yksityiskohdat.

Vuotuisessa edistymisraportissa olisi asianomaisten jäsenvaltioiden osalta raportoitava myös edistymisestä makrotalouden epätasapainoa koskevan menettelyn mukaisessa epätasapainon korjaamisessa, erityisesti jos jäsenvaltio on asetettu liiallista epätasapainoa koskevaan menettelyyn.

Uudistusten ja investointien toteuttamisen seuranta

Komissio seuraa kansallisten keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisten suunnitelmien sekä erityisesti neuvoston asettaman nettomenopolun ja sopeutuskauden pidentämisen perustana olevien uudistusten ja investointien toteuttamista. Komissio käyttää jäsenvaltioiden vuotuisissa edistymisraporteissa toimittamia tietoja yhdessä muiden asiaankuuluvien tietojen kanssa.

Neuvosto antaa jäsenvaltioille tarvittaessa suosituksia suunnitelmien toteuttamisen varmistamiseksi kansallisia keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisia suunnitelmia, vuotuisia edistymisraportteja ja jäsenvaltioiden sosioekonomista tilannetta koskevan komission arvioinnin perusteella ja komission suosituksesta.

Jos jäsenvaltio on saanut pidennettyä sopeutuskauttaan, mutta ei noudata tyydyttävästi sopeutuskauden pidentämisen perustana olevaa uudistus- ja investointisitoumusten kokonaisuuttaan, neuvosto voi komission suosituksesta suosittaa tarkistettua nettomenopolkua ja lyhyempää sopeutuskautta, paitsi jos olosuhteet objektiivisesti tarkasteltuna estävät toteuttamisen alkuperäisessä määräajassa.

3. VALVONTATILIN TOIMINTA

Asetuksen (EU) 2024/1263 22 artiklassa vahvistetaan keskeiset periaatteet, jotka ohjaavat vakausta ja kasvusopimuksen valvontatilin toimintaa. Tässä käytännesääntöjen luvussa esitetään yksityiskohtaisia lisätietoja valvontatilin saldojen laskennasta ja niiden vaikutuksista julkisen talouden valvontaan.

Komissio laskee valvontatilin vuotuiset ja kumulatiiviset saldot toteutumatietojen perusteella ja julkistaa ne.⁹ Komissio laskee valvontatilin vuotuisen saldon vertaamalla nettomenojen kokonaismäärän havaittua ja suositeltua vuotuista kasvuprosenttia ja ilmaisemalla tuloksena olevan vuotuisen vajeen (kansallisena valuuttana) prosentteina suhteessa BKT:hen.¹⁰ Valvontatilille kirjataan veloitus (hyvitys), kun tietyssä vuonna havaittu nettomenojen kasvu ylittää (alittaa) suositellun nettomenojen kasvun. Valvontatilin kumulatiivinen saldo tietyssä vuonna lasketaan vuotuisen saldojen summana (kansallisessa valuutassa) ilmaistuna prosenttiosuutena kyseisen vuoden BKT:stä.¹¹

Kuten nettomenoindikaattoria koskevassa luvussa selitetään, suositellun nettomenopolun perusvuosi on viimeinen vuosi, jolta toteutumatiiedot ovat saatavilla silloin, kun neuvosto hyväksyy suunnitelman nettomenopolun. Valvontatilin kumulatiivinen saldo sisältää poikkeaman jokaiselta vuodelta suosituksen perusvuodesta lähtien. Jos kumulatiivinen kynnysarvo rikkoutuu ja rikkoutuminen johtuu nettomenopolun ankkuroinnista perusvuoteen, tätä tarkastellaan osana SEUT 126 artiklan 3 kohdan mukaisessa kertomuksessa esitettyä merkityksellisten tekijöiden analyysia.

⁹ Vuonna t lasketut valvontakirjanpidon saldot voivat osoittaa vain vuodet vuoteen t-1 saakka, koska valvontatili voidaan laskea ainoastaan toteutumatietojen perusteella. Taulukossa 1 esitetty kaikkia vuosia koskeva kattava yleiskatsaus tulee näin ollen saataville vasta keväällä vuonna t+5.

¹⁰ Vuotuinen saldo ilmaistaan prosenttiosuutena kyseisen vuoden toteutuneesta BKT:stä.

¹¹ Asetuksen (EU) 2024/1263 26 artiklassa oleva kansallinen poikkeuslauseke, joka aktivoitiin puolustusmenojen lisäämiseksi vuosina 2025–2028, on otettu käyttöön perustamalla laajennettu valvontatili, joka sisältää ainoastaan kumulatiivisen saldon, johon kirjataan suositellulta menouralta ylöspäin suuntautuvat poikkeamat, joita lausekkeen säännökset eivät kata.

Jos toteutumatiotoihin perustuvia valvontatilin vuotuisia kynnysarvoja (0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen) ja/tai kumulatiivisia kynnysarvoja (0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen) rikotaan, laaditaan SEUT 126 artiklan 3 kohdan mukainen kertomus, kun julkinen velka suhteessa BKT:hen ylittää 60 prosentin viitearvon ja kun julkisen talouden rahoitusasema ei ole lähellä tasapainoa tai se on ylijäämäinen. Julkisen talouden rahoitusaseman katsotaan olevan lähellä tasapainoa, jos julkistalouden alijäämä on enintään 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Jos tällainen kertomus laaditaan vuotuisen kynnysarvon ylittymisen perusteella, valvontatilin kumulatiivinen saldo katsotaan symmetrisesti merkitykselliseksi tekijäksi muiden merkityksellisten tekijöiden ohella. Jos toteutumatiot osoittavat, että valvontatilin vuotuiset ja/tai kumulatiiviset kynnysarvot on ylitetty, mutta julkisen talouden velkasuhde on edelleen alle 60 prosenttia suhteessa BKT:hen, poikkeama kirjataan valvontatilille, mutta se toimii ilmoitusluontoisena välineenä (eikä edellytä SEUT 126 artiklan 3 kohdan mukaisen kertomuksen laatimista).

Seuraavina vuosina tehdyt toteutumatiotojen tarkistukset eivät muuta jälkikäteen aiempina vuosina tehtyjä valvontapäätöksiä. Samalla tarkistukset voivat vaikuttaa kumulatiiviseen tasapainoon. Jos tarkistukset johtavat valvontatilin kumulatiivisen kynnysarvon ylittymiseen seuraavina vuosina, komissio ottaa tarkistuksen vaikutuksen ja luonteen huomioon SEUT 126 artiklan 3 kohdan mukaisessa kertomuksessaan.

Neuvoston annettua suosituksen uuden nettomenopolun luomisesta valvontatilin kumulatiivinen saldo palautetaan nolnaan. Alkuperäisen suunnitelman mukaista valvontatiliä arvioitaisiin kuitenkin edelleen, kun asianomaisen suunnitelman viimeisen merkityksellisen vuoden toteutumatiot käyvät ilmi. Toisin sanoen valvontatilin kumulatiivista saldoa kunkin suunnitelman lopussa ei siirretä seuraavan suosituksen valvontatiliin. Vanhan keskipitkän aikavälin suunnitelman viimeiseen vuoteen (eli kyseisen suunnitelman ja uuden suunnitelman väliseen siirtymävuoteen) liittyvät valvontatilin saldot lasketaan, kun kyseisen vuoden toteutumatiot ovat saatavilla. Näin pyritään välttämään valvonnan aukot, sillä vanhaa suunnitelmaa arvioidaan sen valmistumiseen asti.

Vuotuisten ja kumulatiivisten saldojen laskemiseen johtavat vaiheet

Taulukossa 1 on havainnollistava esimerkki valvontakirjanpidon vuotuisten ja kumulatiivisten saldojen laskemisesta keskipitkän aikavälin suunnitelmien ensimmäisen vuoden osalta. Tässä esimerkissä oletetaan, että jäsenvaltion suositeltu vuotuinen nettomenojen kasvuvauhti on 2 prosenttia ja vuotuiset poikkeamat ovat enintään T+4 niin nousu- kuin laskusuunnassakin. Vuotuinen saldo lasketaan seuraavien vaiheiden mukaisesti:

Ensimmäisessä vaiheessa lasketaan nettomenojen vuotuinen kokonaismäärä ennen kotimaisten tulojen käyttöönoton huomioon ottamista. Tässä laskelmassa noudatetaan asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklan 2 kohdassa esitettyä nettomenojen kokonaismäärän määritelmää, jossa kokonaismenoista (rivi 1) vähennetään rivit 2–6 (korkomenot, suhdanteesta johtuvat työttömyysmenot, EU:n rahoittamat menot, EU:n ohjelmien kansallinen yhteisrahoitus, kertaluonteiset toimenpiteet jne.). Näin saadaan nettomenojen taso kansallisessa valuutassa ennen kotimaisten tulojen käyttöönottoa (rivi 7).

Toisessa vaiheessa lasketaan nettomenojen vuotuinen muutos, jota kotimaisten tulojen käyttöönotto ei korvaa (rivi 10). Nettomenojen vuotuinen muutos kotimaisten tulojen käyttöönoton jälkeen (kansallisena valuuttana, rivi 10) lasketaan nettomenojen muutoksena ennen kotimaisten tulojen käyttöönottoa (rivi 8) vähennettynä kotimaisten tulojen käyttöönoton vuotuisella lisävaikutuksella (rivi 9).¹²

Nämä rivillä 10 lasketut vuotuiset tason muutokset muunnetaan sitten nettomenojen havaituiksi kasvuprosenteiksi (rivi 11) ja niitä verrataan nettomenojen suositeltuihin kasvuprosentteihin (rivi 12) neuvoston suosituksen mukaisesti.

Näiden kahden kasvuprosentin välinen ero (rivi 11 miinus rivi 12) kerrotaan edellisen vuoden nettomenojen kokonaismäärällä ennen kotimaisten tulojen käyttöönoton vuotuisen lisävaikutuksen huomioon ottamista (rivi 7), mikä ilmaisee vuotuisen eron kansallisena valuuttana (rivi 13).

¹² Jäsenvaltiot ilmoittavat kotimaisten tulojen käyttöönoton vuotuiset lisävaikutukset verrattuna ensimmäisessä vaiheessa nettoutettuihin eriin, jotka on ilmoitettu (vuotuisella) tasolla. Koska kotimaisten tulojen käyttöönotto ilmoitetaan tulojen muutoksena, se olisi vähennettävä (netto)menojen muutoksista. Taulukossa 1 esitettyssä esimerkissä kotimaisten tulojen käyttöönotto kasvattaa tuloja T+1- ja T+2-syklissä (rivi 9), mikä antaa jäsenvaltioille enemmän liikkumavaraa lisätä menoja kyseisinä vuosina.

Valvontatilin vuotuinen saldo ilmaistaan prosenttiosuutena suhteessa BKT:hen (rivi 16). Tätä varten vuotuinen saldo on yhtä suuri kuin vuotuinen vaje (rivi 13) jaettuna nimellisellä BKT:llä (rivi 15).

Valvontatilin kumulatiivinen saldo kansallisena valuuttana (rivi 14) on yhtä suuri kuin edellisen vuoden kumulatiivinen saldo (rivi 14 t-1) lisättyinä kuluvan vuoden vuotuisella saldolla (rivi 13).

Valvontatilin kumulatiivinen saldo ilmaistuna prosenttiosuutena BKT:stä (rivi 17) on siis yhtä suuri kuin kumulatiivinen saldo (rivi 14) jaettuna kuluvan vuoden nimellisellä BKT:llä (rivi 15).

Taulukko 1: Havainnollistava esimerkki valvontatiliä koskevista laskelmista ensimmäisten suunnitelmien kaikilta vuosilta

Laskelmat		T-1	T	T+1	T+2	T+3	T+4
		2023	2024	2025	2026	2027	2028
Havaitut nettomenot							
1.	Menot yhteensä <i>bn NAC</i>	40,0	40,6	41,5	42,5	43,6	44,5
2.	<i>Korkomenot bn NAC</i>	3,0	3,1	3,2	3,4	3,4	3,3
3.	<i>Suhdanteesta johtuvat työttömyysmenot bn NAC</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.	<i>EU:n rahoittamat menot bn NAC</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5.	<i>EU:n ohjelmien kansallinen yhteisrahoitus bn NAC</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6.	<i>Kertaluonteiset menot (tasot, pl. EU:n rahoittamat) bn NAC</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7.	Nettomenot ennen kotimaisten resurssien käyttöönottoa (1-2-3-4-5-6) <i>bn NAC</i>	37,0	37,5	38,3	39,1	40,2	41,2
8.	Nettomenojen muutos ennen kotimaisten resurssien käyttöönottoa ($\Delta 7$) <i>bn NAC</i>		0,5	0,8	0,8	1,1	1,0
9.	<i>Kotimaisten resurssien käyttöönotto (vuotuinen asteittainen vaikutus, pl. kertaluonteiset toimenpiteet) bn NAC</i>		0,0	0,1	0,2	0,0	0,0
10.	Nettomenojen vuotuinen <u>muutos</u> kotimaisten resurssien käyttöönoton jälkeen (8-9) <i>bn NAC</i>		0,5	0,7	0,6	1,1	1,0
Vuotuiset ja kumulatiiviset vajeet							
11.	<i>Havaittu nettomenojen kasvu (10 (t) / 7 (t-1)) %-muutos</i>		1,4	1,8	1,7	2,7	2,4
12.	<i>Suosittelun nettomenojen kasvu* %-muutos</i>		2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
13.	<i>Vuotuinen ero ((11-12) x 7 (t-1)) bn NAC</i>		-0,2	-0,1	-0,1	0,3	0,2
14.	<i>Kumulatiivinen vaje (kumulatiivinen 13:sta) bn NAC</i>		-0,2	-0,3	-0,4	-0,1	0,0
15.	<i>Nimellinen BKT bn NAC</i>	100	103	106	109	113	116

* Vuoden T kasvuprosentti ei ole suositus, vaan sen tarkoituksena on ankkuroida perusta, sillä nettomenopolkua asetettaessa viimeisin vuosi, jolta on toteutumätiedot, on vuosi T-1.

Valvontatili		T-1	T	T+1	T+2	T+3	T+4
		2023	2024	2025	2026	2027	2028
16.	Vuotuinen saldo (13/15) <i>% BKT:STÄ</i>			-0,05	-0,12	0,25	0,14
17.	Kumulatiivinen saldo (14/15)** <i>% BKT:STÄ</i>			-0,28	-0,39	-0,13	0,02

** Kumulatiivinen saldo (17) on vuotuisten saldojen summa kansallisena valuuttana (kumulatiivinen vaje, 14) jaettuna viimeisen vuoden nimellisellä BKT:llä (15). Kumulatiivinen saldo sisältää mahdolliset poikkeamat vuodelta 2024.

4. KESKIPITKÄN AIKAVÄLIN SUUNNITELMIEN TARKISTAMINEN

Tässä jaksossa esitetään keskipitkän aikavälin suunnitelmien tarkistamista koskevat yleiset periaatteet.

Tarkistamistapaukset

Asetuksessa (EU) 2024/1263 säädetään neljästä mahdollisesta tapauksesta, joissa suunnitelmaa on tarkistettava:

1. Neuvosto katsoo, että jäsenvaltion toimittamaa suunnitelmaa ei voida arvioida myönteisesti asetuksessa (EU) 2024/1263 (18 artikla) vahvistettujen kriteerien perusteella. Tässä tapauksessa neuvosto suosittaa komission suosituksesta, että asianomainen jäsenvaltio toimittaa tarkistetun kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman.
2. Jäsenvaltio asetetaan liiallista epätasapainoa koskevaan menettelyyn (31 artiklan 2 kohta) asetuksen N:o 1176/2011 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Tällöin jäsenvaltion on toimitettava tarkistettu kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma asetuksen 15 artiklan mukaisesti.
3. On olemassa objektiivisia seikkoja, jotka estävät alkuperäisen suunnitelman täytäntöönpanon (15 artiklan 1 kohta). Tarkistetun suunnitelman toimittamisen yhteydessä asianomaisen jäsenvaltion olisi ilmoitettava neuvostolle ja komissiolle objektiivisten seikkojen olemassaolosta. Komission olisi arvioitava tällaiset objektiiviset seikat ja perusteltava ne tarkistettua suunnitelmaa koskevassa suosituksessa.
4. Vasta nimitetty hallitus voi toimittaa tarkistetun suunnitelman (15 artiklan 2 kohta). Vasta nimitetyllä hallituksella katsotaan tarkoitettavan uuden hallituksen muodostamista joko vaalien tai kansallisten perustuslaillisten menettelyjen jälkeen.

Suunnitelmien moninkertaisia ja toistuvia tarkistuksia olisi vältettävä, koska ne heikentäisivät asetuksessa vahvistettua keskipitkän aikavälin suunnittelun lähestymistapaa. Tarkistusten yksityiskohtia ovat seuraavat:

Tarkistettuja suunnitelmia koskevat menettelyt

Jos suunnitelmaa tarkistetaan edellä esitetyn tapauksen 1 mukaisesti, menettelyssä noudatetaan asetuksen (EU) 2024/1263 18 ja 19 artiklaa. Muissa tapauksissa jäsenvaltioiden on käytävä läpi kaikki asetuksen vaiheet, mikä huipentuu suunnitelman hyväksymiseen neuvostossa, ellei kyse ole vähäisistä tarkistuksista (ks. jäljempänä).

Ennen tarkistettua suunnitelmaa koskevien ennakko-ohjeiden toimittamista jäsenvaltio voi pyytää teknistä vaihtoa komission kanssa. Sen jälkeen, kun ennakko-ohjeet on toimitettu, komissio ja jäsenvaltio käyvät 12 artiklan mukaista tavanomaista teknistä vuoropuhelua ennen tarkistetun suunnitelman toimittamista.

Tarkistetun suunnitelman on täytettävä samat asetuksessa (EU) 2024/1263 säädetyt vaatimukset, mukaan lukien ne, jotka koskevat sopeutuskauden pidentämisen perustana olevia uudistus- ja investointisitoumuksia, jos jäsenvaltio pyytää sitä osana tarkistettua suunnitelmaansa (pidennyksen perustana oleva uudistusten ja investointien kokonaisuus voi olla erilainen kuin alkuperäinen kokonaisuus). Jäsenvaltiot voivat pyytää tarkistetussa suunnitelmassa sopeutuskauden pidentämistä riippumatta siitä, sisältyikö tällainen pidentäminen alkuperäiseen suunnitelmaan. Komissio arvioi tarkistetun suunnitelman ja neuvosto hyväksyy sen samoin perustein ja menettelyvaihein kuin alkuperäisen suunnitelman tapauksessa.

Jos jäsenvaltio on pyytänyt alkuperäisen suunnitelman tarkistamista sellaisten objektiivisten seikkojen vuoksi, jotka estävät alkuperäisen suunnitelman täytäntöönpanon, tai liiallista epätasapainoa koskevan menettelyn tapauksessa, sopeutuskauden pidentämisen mahdollisen jatkamisen arvioinnissa tarkastellaan edistymistä alkuperäisen suunnitelman mukaisen pidentämisen perustana olevan uudistus- ja investointisitoumusten kokonaisuuden täytäntöönpanossa.

Arvioinnissa otettaisiin huomioon suunnitelman tarkistamisen perusteena olevien objektiivisten seikkojen vaikutus tiettyjen uudistusten ja investointien toteuttamiseen.

Jos uudistus- ja investointisitoumuksiin tehdään vähäisiä tarkistuksia, joissa ei tarvita uutta ennako-ohjausta, täysin tarkistettua komission arviointia tai täysin tarkistettua neuvoston suositusta, menettelyvaiheita voidaan virtaviivaistaa.

Jos neuvosto hyväksyisi uuden nettomenopolun, ennaltaehkäisevän osion valvontatili vahvistettaisiin uudelleen, kun taas alkuperäisen suunnitelman valvontatili olisi edelleen voimassa niiden vuosien jälkiarvioinneissa, joita uuden suosituksen mukainen nettomenojen vuotuinen kasvuprosentti ei kata.

Liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn ja suunnitelman tarkistamisen välinen vuorovaikutus

Suunnitelman ja liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn vuorovaikutuksen osalta voidaan eritellä muutamia tapauksia ja yleisiä periaatteita, joita on noudatettava:

- Jos jäsenvaltio aloittaa liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn suunnitelman täytäntöönpanon aikana, 126 artiklan 7 kohdan mukaiseen suositukseen sisältyvä korjaava polku korvaa polun, jonka neuvosto on asettanut hyväksyessään suunnitelman. Niiden suunnitelmien osalta, joihin sisältyy pidennetty sopeutuskausi, sopeutuskauden pidentämisen perustana olevat uudistukset ja investointisitoumukset pysyvät voimassa liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä.
- Jos liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn kohteena jo oleva jäsenvaltio toimittaa tarkistetun suunnitelman liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn kattamille vuosille, tarkistetussa suunnitelmassa esitetyn nettomenopolun olisi oltava yhdenmukainen 126 artiklan 7 kohdan mukaiseen suositukseen sisältyvän korjaavan polun kanssa asetuksen (EU) 2024/1263 6 artiklan d alakohdan mukaisesti.
- Jos liiallisia alijäämiä koskevaan menettelyyn sisältyi eri polku kuin alkuperäiseen suunnitelmaan ja liiallisia alijäämiä koskeva menettely kumotaan suunnitelman voimassaoloaikana, alkuperäiseen suunnitelmaan ei ehkä ole mahdollista palata liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn jälkeen. Tämä voisi mahdollistaa suunnitelman tarkistamisen asetuksen (EU) 2024/1263 15 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Muissa tapauksissa jäsenvaltio noudattaa edelleen nettomenopolkua suunnitelman jäljellä olevina vuosina, esimerkiksi silloin, kun suunnitelmassa itsessään ennakoitiin alijäämän korjaamista alle viitearvon suunnitelman elinkaaren aikana ja suunnitelmaan sisältyvä nettomenopolku on sama kuin korjaava polku, kunnes liiallinen alijäämä korjataan. Suunnitelmaa voitaisiin tarkistaa myös siinä tapauksessa, että liiallisia alijäämiä koskeva menettely kumotaan varhaisessa vaiheessa samoin edellytyksin.

5. KORJAAVA OSIO – LIALLISIA ALIJÄÄMIÄ KOSKEVAN MENETTELYN TOIMINTA JA TULOKSELLISTEN TOIMIEN ARVIOINTI

Julkisen talouden liiallisen alijäämän välttämistä ja liallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanoa koskevat säännökset vahvistetaan SEUT 126 artiklassa ja asetuksessa (EY) N:o 1467/97, sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston asetuksilla (EY) N:o 1056/2005, (EU) N:o 1177/2011 ja (EU) 2024/1264.

Seuraavassa esitetään yksityiskohtaisesti lisäeritelvät, jotka koskevat liallisia alijäämiä koskevan menettelyn käytännön toimintaa tarkistetun talouden ohjausjärjestelmän puitteissa ja tuloksellisten toimien arviointia:

Liallisia alijäämiä koskevan menettelyn aloittaminen

Asetuksessa (EU) 1467/97 erotetaan toisistaan alijäämäkriteerin perusteella aloitetut liallisia alijäämiä koskevat menettelyt ja velkakriteerin perusteella aloitetut liallisia alijäämiä koskevat menettelyt. Se, perustuuko liallisia alijäämiä koskeva menettely alijäämään vai velkaan, määräytyy näin ollen menettelyn aloittamiseen johtavan laukaisevan tekijän perusteella ja pysyy muuttumattomana, kun liallisia alijäämiä koskeva menettely on aloitettu. Liallisia alijäämiä koskeva menettely voidaan myös aloittaa molempien kriteerien perusteella.

Asetuksessa (EU) 1467/97 säädettyyn alijäämäkriteeriin perustuva liallisia alijäämiä koskeva menettely pysyy olennaisilta osin muuttumattomana talouden ohjausjärjestelmän vuoden 2024 uudistuksen jälkeen.

Jos jäsenvaltio ei täytä jommankumman tai kummankaan arviointiperusteen mukaisia vaatimuksia, komissio laatii asiasta 126 artiklan 3 kohdan mukaisen kertomuksen. Asetuksen (EU) 1467/97 2 artiklan 3 kohdassa säädetään, että komissio ottaa asianmukaisesti ja nimenomaisesti huomioon myös mahdolliset muut tekijät, joita asianomainen jäsenvaltio pitää merkityksellisinä arvioitaessa kokonaisvaltaisesti alijäämä- ja velkakriteerien noudattamista ja jotka jäsenvaltio on esittänyt neuvostolle ja komissiolle. Vaikka niitä ei mainita asetuksessa (EU) 1467/97, niihin voisi sisältyä muun muassa puolustusmenojen merkittävä kasvu unionin yhteisten painopisteiden saavuttamisen mukaisesti. Keskipitkällä aikavälillä puolustusmenojen kasvu olisi kuitenkin julkisen talouden kestävyuden säilyttämiseksi rahoitettava kansallisten talousarvioiden uudelleenpriorisoinnilla.

Suositus liiallisen alijäämän korjaamiseksi

Yleiset säännöt

Kun liiallisia alijäämiä koskeva menettely aloitetaan, neuvoston 126 artiklan 7 kohdan mukaisessa suosituksessa määritellään jäsenvaltiolle korjaava nettomenopolku, jolla varmistetaan, että julkisen talouden alijäämä pysyy tai saadaan laskettua alle viitearvon ja pidettyä viitearvon alapuolella suosituksessa asetetussa määräajassa. Korjaavalla polulla olisi myös varmistettava, että velka pidetään uskottavalla lasku-uralla tai maltillisella tasolla, joka on alle 60 prosenttia suhteessa BKT:hen keskipitkällä aikavälillä. Sekä korjaavaa polkua että määräaika vahvistettaessa on otettava huomioon merkitykselliset tekijät.

Liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn suosituksissa korjaava polku on määritetty ainoastaan nettomenojen kasvun perusteella, eikä niissä aseteta välitavoitteita julkisen talouden alijäämälle. Korjaava polku korvaa neuvoston ennaltaehkäisevän osion yhteydessä suosittaman polun liiallisen alijäämän menettelyn ollessa käynnissä.

Kun liiallisia alijäämiä koskeva menettely aloitetaan, korjaava polku perustuu tarvittaessa päivitettyihin ennusteisiin, jotka komissio on laatinut käyttäen velan kestävän tason analysointimenetelmää. Asianomainen jäsenvaltio voi ilmoittaa komissiolle maakohtaisista seikoista, joita se pitää merkityksellisinä korjaavan polun asettamisen kannalta.

Alijäämäperusteinen liiallisia alijäämiä koskeva menettely

Asetuksen (EU) 1467/97 3 artiklan 4 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti alijäämäperusteisen liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn korjaavan polun on johdettava vuotuisen rakenteelliseen vähimmäissopeutukseen, jonka vertailuarvona on vähintään 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen (vuosien 2025–2027 rakenteelliseen perusjäämään perustuva siirtymäjärjestely). Jotta voidaan varmistaa perussopimuksen viitearvojen noudattaminen ja johdonmukainen riskiperusteinen kehys, korjaavan polun sopeutusvauhdin on myös etukäteen oltava yhteensopiva sen kanssa, että julkinen velka saadaan uskottavalle lasku-uralle tai pidetään tällaisella lasku-uralla tai maltillisella tasolla, joka on alle 60 prosenttia suhteessa BKT:hen keskipitkällä aikavälillä. Alijäämäperusteisessa liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä liiallisen alijäämän korjaamisen määräaika on korjaavan polun ennusteiden mukaan vuosi, jona alijäämä olisi saatava laskettua alle 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen ja sen jälkeen pidettyä sen alapuolella.

Velkaperusteinen liiallisia alijäämiä koskeva menettely

Asetuksen (EU) 1467/97 3 artiklan 4 kohdan viimeisessä alakohdassa säädetään, että velkaperusteisen liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn osalta korjaavan nettomenouran on oltava vähintään yhtä vaativa kuin ennaltaehkäisevän osion mukainen nettomenoura, josta jäsenvaltio on poikennut, ja sen on korjattava valvontatilin kumulatiiviset poikkeamat neuvoston pääsääntöisesti asettamaan määräaikaan mennessä.

Velkaperusteisessa liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä suositetaan korjaavaksi poluksi uutta menopolkua, jolla velka saadaan uskottavalle lasku-uralle keskipitkällä aikavälillä asetuksen (EU) 2024/1263 16 artiklan 2 kohdan asiaankuuluvien vaatimusten mukaisesti ja jolla alijäämä saadaan pysyvästi alle 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen ja pidetään sen alapuolella.

Velkaperusteisten liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen kumulatiivisten poikkeamien korjaamisen aikahorisontti on alkuperäinen sopeutuskausi, jota käytetään perustasona ennaltaehkäisevässä osiossa. Komissio voi kuitenkin esittää suositusta neuvostolle ja neuvosto voi näin ollen antaa suosituksen, johon sisältyy alkuperäistä sopeutuskautta pidempi määräaika sellaisia tapauksia varten, joissa kumulatiivisten poikkeamien korjaaminen alkuperäisen kauden aikana ei olisi mahdollista. Tässä tapauksessa asianomainen jäsenvaltio voi ilmoittaa komissiolle kaikista tekijöistä tai maakohtaisista seikoista, joita se pitää merkityksellisinä määrittäessään korjaavan polun kestoa. Korjaavan polun on tarvittaessa perustuttava velan kestävän tason analysointimenetelmää käyttävän komission päivitettyihin ennusteisiin.

Jotta voidaan varmistaa asianmukainen korjaustekijä ja varmistaa, että toimet ovat ”vähintään yhtä vaativia” kuin alkuperäinen polku, jolta jäsenvaltio poikkesi, korjaavan polun mukautus voidaan toteuttaa etupainotteisesti.

Korjaavan polun noudattamisen seuranta

Asetuksen (EU) 1467/97 3 artiklan 5 kohdan mukaisesti jäsenvaltion on raportoitava neuvostolle ja komissiolle SEUT 126 artiklan 7 kohdan nojalla annetun neuvoston suosituksen perusteella toteutetuista toimista samassa suosituksessa asetetussa määräajassa. Liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä annetun suosituksen mukaisessa ensimmäisessä kertomuksessa keskitytään pääasiassa liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn ensimmäiseen vuoteen (ensimmäisiin vuosiin) (yleensä kuluva vuosi ja mahdollisesti myös seuraava vuosi, kun raportointi tapahtuu syksyllä). Keväällä annettava raportti voidaan sisällyttää vuotuisen edistymisraporttiin, joka on toimitettava huhtikuun loppuun mennessä ennaltaehkäisevän osion mukaisesti, kun taas syksyllä annettava raportti voi olla osa euroalueen jäsenvaltioiden alustavaa talousarviosuunnitelmaa. Komission toteuttamaa toimien tuloksellisuuden arviointia, joka perustuu vuoden aikana tehtyyn ennusteeseen, pidetään alustavana, ja uudelleenarviointi olisi tehtävä toteutumatietojen perusteella. Menettelyn tehostamista toteutumatietojen puuttuessa harkitaan vain erityisen vakavissa tapauksissa, joissa liiallista alijäämää koskevassa menettelyssä annettua suositusta ei ole noudatettu. Jos toteutumatietoja tarkistetaan, komissio ottaa tarkistusten vaikutuksen ja luonteen huomioon arvioidessaan tuloksellisia toimia.

Julkisen talouden indikaattoreiden osalta tuloksellisten toimien arvioinnin on perustuttava yksinomaan liiallista alijäämää koskevassa menettelyssä annetussa suosituksessa asetetun korjaavan polun noudattamiseen. Jäsenvaltion, joka noudattaa korjaavaa polkua, katsotaan toteuttaneen tuloksellisia toimia riippumatta julkisen sektorin alijäämän, rakenteellisen rahoitusaseman tai julkisen velan kehityksestä. Jos komissio katsoo, että toteutetut toimenpiteet ovat riittäviä varmistamaan asianmukaisen edistymisen liiallisen alijäämän korjaamisessa määräajassa, se ilmoittaa neuvostolle arviostaan ja liiallisia alijäämiä koskeva menettely keskeytetään (asetuksen (EU) 1467/97 9 artikla).

Jotta voidaan seurata poikkeamia korjaavalta polulta, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn ajaksi otetaan käyttöön korjaava valvontatili, joka alkaa nollostä ja jonka avulla voidaan seurata sekä vuotuisia että kumulatiivisia poikkeamia. Kun suunnitelmaa tarkistetaan tai uusi suunnitelma toimitetaan liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn aikana, tarkistettuun tai uuteen suunnitelmaan sisältyvällä polulla olisi varmistettava liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä suositellun polun noudattaminen. Valvonnan kannalta merkityksellinen valvontatili on edelleen korjaava tili.

Jos nettomenojen kasvu poikkeaa korjaavalta polulta, komissio tekee kokonaisarvioinnin. Komission kokonaisarvioinnissa ei saa noudattaa mekaanista lähestymistapaa. Kokonaisarvioinnissa otetaan huomioon poikkeaman suuruus sekä lieventävät ja raskauttavat merkitykselliset tekijät, kuten merkittävä inflaatiokehitys ja tapauksen mukaan poikkeukselliset olosuhteet.

Poikkeama, joka ylittää yhden korjaavan valvontatilin kynnyсарvoista, jotka ovat samat kuin ennaltaehkäisevän osion valvontatilissa käytetyt kynnyсарvot, johtaa vahvaan oletamaan siitä, ettei tuloksellisia toimia ole toteutettu. Se ei kuitenkaan automaattisesti johda liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn tehostamiseen, koska lieventäviä merkityksellisiä tekijöitä saatetaan myös ottaa huomioon. Kokonaisarvioinnissa on vastaavasti otettava huomioon myös raskauttavat merkitykselliset tekijät, jotka voivat johtaa liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn tehostamiseen, myös tapauksissa, joissa poikkeama jää asiaankuuluvien valvontatilin kynnyсарvojen alapuolelle. Kaksinkertaisen laskennan välttämiseksi tuloksellisia toimia arvioitaessa on otettava huomioon ainoastaan merkitykselliset tekijät, joita ei ole otettu huomioon korjaavaa polkua asetettaessa tai joiden voimakkuus on muuttunut (esim. verrattuna liiallista alijäämää koskevassa menettelyssä annetun suosituksen perustana oleviin tekijöihin), mukaan lukien tekijät, jotka jäsenvaltio on ilmoittanut 126 artiklan 3 kohdan mukaista kertomusta varten.

Asetuksessa (EU) 1467/97 säädetään, että poikkeukselliset olosuhteet, joihin tietyin edellytyksin sovelletaan kansallista poikkeuslauseketta, mahdollistavat liiallista alijäämää koskevassa menettelyssä annetun suosituksen tarkistamisen.¹³ Jos kansallinen tai yleinen poikkeuslauseke on voimassa, toimien tuloksellisuuden arvioinnissa on otettava huomioon poikkeuksellisten olosuhteiden vaikutus (liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä annetun suosituksen perustana olevaan perusskenaarioon verrattuna) nettomenojen kasvuun.

Jos alijäämäperusteisessa liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä nimellinen alijäämä on korjaamiselle asetettuun määräaikaan mennessä edelleen yli 3 prosenttia suhteessa BKT:hen huolimatta siitä, että jäsenvaltio on toteuttanut tuloksellisia toimia, komissio suositaa neuvostolle tarkistettua suositusta SEUT 126 artiklan 7 kohdan mukaisesti. Tässä tarkistetussa suosituksessa pidennetään liiallisen alijäämän korjaamiselle asetettua määräaikaa pääsääntöisesti yhdellä vuodella. Tarkistetun suosituksen on tarvittaessa perustuttava myös komission päivitettyihin velkaennusteisiin, joissa käytetään velkakestävyysanalyysin menetelmää, ja siinä on otettava viitearvoksi vuotuinen rakenteellinen vähimmäissopeutus, joka on 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, niin kauan kuin alijäämä on yli 3 prosenttia suhteessa BKT:hen.

¹³ Asetuksessa (EY) N:o 1467/97 säädetään myös mahdollisuudesta tarkistaa liiallista alijäämää koskevassa menettelyssä annettua suositusta, jos asetuksen (EU) 2024/1263 25 artiklassa tarkoitetut yleiseen poikkeuslausekkeeseen liittyvät edellytykset täyttyvät.

Liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn kumoaminen

Alijäämäperusteinen liiallisia alijäämiä koskeva menettely

Alijäämäperusteinen liiallisia alijäämiä koskeva menettely kumotaan, kun jäsenvaltio supistaa nimellisen alijäämänsä pysyvästi alle 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen (asetuksen (EU) 1467/97 8 artiklan 3 kohta). Tässä yhteydessä ”pysyvästi” tarkoittaa, että komissio ennakoii nimellisen alijäämän pysyvän alle viitearvon kuluvana ja seuraavana vuonna. Kumoaminen ennen liiallista alijäämää koskevassa menettelyssä annetussa suosituksessa asetettua määräaikaa, jäljempänä ’varhainen kumoaminen’, voisi näin ollen olla perusteltua heti, kun alijäämä saadaan pysyvästi alle 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen, riippumatta mahdollisista poikkeamista korjaavalta polulta.

Velkaperusteinen liiallisia alijäämiä koskeva menettely

Velkaperusteinen liiallisia alijäämiä koskeva menettely kumotaan, kun jäsenvaltio on noudattanut korjaavaa polkuaan, edellyttäen, että nimellinen alijäämä on pysyvästi alle 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen. Näin ollen velkaperusteinen liiallisia alijäämiä koskeva menettely voidaan kumota määräajan päätyttyä ilman, että menettelyä tehostetaan. Kun on kyse velkaan perustuvista liiallisia alijäämiä koskevista menettelyistä, joiden määräaika on pitkä, liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä annetun suosituksen johdanto-osan kappaleissa voidaan täsmentää ennenaikaista kumoamista koskevat ehdot. Ennenaikaista kumoamista voidaan harkita, jos vaatimuksia on noudatettu kahden edellisen vuoden aikana toteutumätietojen perusteella ja kuluvana vuonna komission tuoreimman ennusteen perusteella, erityisesti tapauksissa, joissa korjaavan polun mukauttamista on aikaistettu asianmukaisen korjaustekijän varmistamiseksi. Lisäksi varhainen kumoaminen on perusteltua, jos jäsenvaltio supistaa velan alle 60 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen edellyttäen, että myös nimellinen alijäämä on pysyvästi alle 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen.

Kun liiallisia alijäämiä koskeva menettely käynnistetään sekä alijäämä- että velkakriteerin perusteella, kumoamisjärjestelyissä noudatetaan velkaperusteista liiallisia alijäämiä koskevaa menettelyä.

Siirtyminen ennaltaehkäisevään osioon

Kun liiallisia alijäämiä koskeva menettely kumotaan ja jäsenvaltio siirtyy takaisin ennaltaehkäisevään osioon, viimeisimmän suunnitelman valvontatilistä tulee valvonnan kannalta merkityksellinen. Poikkeamat viimeisimmän suunnitelman menopolusta ylös- ja alaspäin (myös liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä annetun suosituksen kattamien päällekkäisten vuosien osalta) sisällytettäisiin tähän valvontatiliin. Jos kumoamisen jälkeen laaditaan uusi tai tarkistettu suunnitelma, uuden tai tarkistetun suunnitelman valvontatili nollataan. Kaikki poikkeamat korjaavalta polulta vaikuttavat nettomenouran lähtökohtaan.
